

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/19/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2217202030
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Dudášová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2217202030.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Andrea Dudášová a sudkýň: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a JUDr. Ľuboslava Vanková, v právnej veci žalobcu: BENCONT COLLECTION a.s., Bratislava, Vajnorská 100/A, IČO: 47 967 692, zastúpený splnomocnenkyňu: JUDr. Veronika Kubriková, PhD., Bratislava, Martinčekova 13, proti žalovanému: D. H., nar. XX.XX.XXXX, J. W. XXXX/XX, S. G., o zaplatenie 9.608,1 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 14Csp/36/2017-152 zo dňa 2. februára 2018 vo výroku III. a IV., takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku III. a v závislom výroku IV. o náhrade trov konania potvrdzuje.

II. Žalovanému sa nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie výrokom I. konanie v časti zaplatenie 2.000 eur s príslušenstvom zastavil, výrokom II. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 4.773,94 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 5.844,23 eur od 07.02.2017 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom III. vo zvyšku súd žalobu zamietol a výrokom IV. žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie po citácii § 497 ods. 1, § 506, § 502 ods. 1 prvá veta, § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 1 ods. 2, ods. 8, § 2 písm. g), § 9 ods. 1, 2 písm. c), f), g), i), j), k), y), ods. 3, ods. 4, ods. 5, ods. 6, ods. 7, ods. 8, § 11 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení ku dňu uzavretia zmluvy, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1 až 3 a 5, § 54 ods. 1, 2, § 559, § 517 ods. 2, § 563 Občianskeho zákonníka vecne odôvodnil tým, že súd mal preukázané, že žaloba je čiastočne dôvodná. Medzi stranami nie je sporným, že uzavreli zmluvu o poskytnutí úveru refinancovanie predchádzajúcich úverov vo výške 9650 eur za dohodnutých zmluvných podmienok. Vychádzajúc z ustálenej súdnej praxe zmluvný vzťah strán je potrebné posúdiť ako zmluvu spotrebiteľskú, aj keď vzťah z úverovej zmluvy je definovaný ako absolútny obchod. Strany dňa 23.10.2012 uzavreli zmluvu o úvere. Z tejto vyplýva, že žalovanému mal byť poskytnutý úver vo výške 9650 eur za dohodnutých podmienok. RPMN úveru bola vyčíslená na 19,41% a celková výška nákladov 10.857,62 eur. Tak, ako je to zrejmé z obsahu formulárovej zmluvy, v časti (2) Zmluvy „žiadam o poistenie ...“, spotrebiteľ nemal možnosť rozhodnúť sa, či využije službu poistenia alebo nie, ale podpisom zmluvy o úvere mu bolo poistenie prostredníctvom tejto časti nanútené. Mohol si vybrať iba konkrétny súbor poistenia a to základný alebo komplexný. Uzatvorenie poistenia vo zvolenom súbore bolo teda podmienkou pre získanie úveru, a preto podľa § 2 písm. g) zákona náklady súvisiace s poistením mali byť zahrnuté do výšky RPMN.

Žalobca do RPMN nezapočítal všetky náklady súvisiace s poskytnutím úveru, a to poplatok - odplatu za doplnkové služby - poistenie vo výške, ktoré zo zmluvy ani nie je zrejmé. Len z vyjadrenia žalobcu bolo možné zistiť, že poplatok za poistenie úveru bolo vo výške 13,24 eur mesačne (vyjadrenie žalobcu z 02.02.2018 str. 3). V zmluve žalobca výšku splátky vyčíslil na 180,24 eur, čo zodpovedá splátke istiny a zvolenému súboru poistenia a výška splátky s poplatkom za správu úverového účtu vo výške 182,74. Pri zohľadnení výšky stanovenej splátky 182,74 eur a počtu splátok 120 a s prihliadnutím k poskytnutej výške úveru 9650 eur predstavuje RPMN 21,10%, pričom výška RPMN v úverovej zmluve je vyčíslená na 19,41%. RPMN bola teda stanovená v neprospech spotrebiteľa. Nesprávne uvedenie RPMN v neprospech spotrebiteľa má za následok, že úver je poskytnutý bezúročne a bez poplatkov. V takomto prípade je povinnosťou žalovaného vrátiť iba poskytnuté neuhradené finančné prostriedky bez úrokov a poplatkov. Argumentácia je súladná s judikatúrou slovenských súdov, napr. rozsudku Krajského súdu Prešov sp. zn. 20Co/80/2016-83 ako aj interpretáciou Smernice rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách zo dňa 5.4.1993.

Na splatenie úveru žalovaný uhradil 3.805,77 eur do podania žaloby, ako to vyplýva zo samotného tvrdenia žalobcu a po podaní žaloby ďalších 2.000 eur.

Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že žaloba žalobcu čo do zaplatenia predmetnej istiny vo výške 3.844,23 eur (9.650 - 3.805,77 - 2000) a vyčísleného príslušenstva vo výške 929,71 eur (úrok z omeškania vo výške 5,25% ročne zo sumy 5.844,23 od 28.01.2014 do 06.02.2017) je dôvodná, pretože na základe zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru uzatvorenej dňa 23.10.2012 poskytol žalovanému úver vo výške 9.650 eur, ktorý úver sa žalovaný zaviazal splácať v mesačných splátkach v počte 120 po 182,74 eur, ktorú povinnosť si žalovaný riadne neplnil a dohodnuté mesačné anuitné splátky riadne a včas žalobcovi riadne neuhrádzal. Ako už bolo vyššie uvedené, na predmetnú úverovú zmluvu sa hľadí ako na bezúročnú a bez poplatkov v zmysle ustanovenia § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch, nakoľko právny predchodca žalobcu, ako veriteľ uviedol v zmluve o spotrebiteľskom úvere nesprávne ročnú percentuálnu mieru nákladov v neprospech spotrebiteľa.

Preto súd rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku a žalovaného zaviazal na zaplatenie 4.773,94 eur (3844,23 zostatok na nesplatenej istine + 929,71 eur vyčíslený úrok z omeškania vo výške 5,25% ročne zo sumy 5.844,23 od 28.01.2014 do 06.02.2017).

O úroku z omeškania rozhodol súd v zmysle citovaného zákonného ustanovenia § 517 OZ a § 3 Nariadenia vlády. Keďže žalovaný bol v omeškaní, žalobca má nárok na úrok z omeškania, a to vo výške 5,25% ročne. Preto súd zaviazal žalovaného na zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5,25% ročne zo sumy 5.844,23 eur od 07.02.2017 až do zaplatenia.

Súd dospel k záveru, že žaloba žalobcu vo zvyšnej časti nie je dôvodná a nie je listinnými dôkazmi preukázaná. Je nepochybné, že žalovaný uzavrel so žalobcom úverovú spotrebiteľskú zmluvu, pričom svoju povinnosť riadne a včas platiť splátky úveru neplnil. Doručením oznámenia o splatnosti úveru mu preto vznikla povinnosť zaplatiť žalobcovi zostatok nesplateného úveru. Úver sa tak stal dňa 27.01.2014 predčasne splatným. Týmto fakticky došlo zo strany žalobcu k ukončeniu zmluvného vzťahu so žalovaným. Z tohto dôvodu si potom žalobca už nemôže voči žalovanému uplatňovať ďalšie nároky z úverovej zmluvy - úrok vo výške 16,9% ročne z dlžnej sumy, pretože zmluvný vzťah medzi stranami skončil vyčíslením zostatku úveru, ktorý je predmetom tohto konania. Nie je možné priznať úroky z úveru v čase po splatnosti celého úveru, pokiaľ tu nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. Dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu. Súd v tomto poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 4Obo 143/98, ktorý skonštatoval, že keďže povinnosť platiť úroky z omeškania je už dôsledkom omeškania, za omeškanie s ich platením už ďalšie úroky nepatria.

Vyššie uvedené vyplýva aj z rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 6Co/190/2014. Podľa rozsudku Krajského súdu v Prešove vo veci č. k. 6Co/182/2011, zmluvné dojednanie povinnosti platiť úroky popri úrokoch z omeškania je obchádzanie zákonného pravidla zakotveného v § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka o administratívnom strope úrokov z omeškania.

Žalovaný svoj záväzok platiť úver riadne a včas nesplnil, v dôsledku čoho bol žalobca nútený od zmluvy odstúpiť, čím sa žalovaný dostal s plnením peňažného dlhu do omeškania. Zosplatenie ako jednostranný právny úkon veriteľa zásadne mení pôvodne dohodnutý úverový/zmluvný vzťah. Priznaním žalobcom uplatneného úroku vo výške 16,9% ročne, by došlo k hrubej nadvláde veriteľa a k vzniku právneho stavu, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k tejto zmene záväzku nedošlo. Keď už spotrebiteľ nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom.

Preto súd žalobu vo zvyšku, čo do istiny, úroku z omeškania nad rámec priznanej sumy, zamietol ako nedôvodnú. Predmetnú zmluvu súd považoval za zmluvu spotrebiteľskú. S poukazom na ustanovenie

§ 52 OZ, podľa ktorého spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. V danej veci uplatňuje žalobca svoj nárok na úrok vo výške 16,9% ročne v súlade s úverovou zmluvou. Je pravdou, že úroky predstavujú odplatu alebo cenu plnenia, avšak povinnosť platiť úroky z úveru má svoje limity v tom zmysle, že táto zásada platí až do zosplatnenia úveru, pretože po zosplatnení úveru nastupujú sankčné úroky z omeškania. Kumulácia úrokov z úveru ako aj úrokov z omeškania by predstavovala neúmernú a neprijateľnú záťaž pre žalovaného ako spotrebiteľa. V danom prípade lehota splatnosti úveru nastala dňom 27.01.2014 a týmto dňom nastala splatnosť aj úrokov. Čo sa týka poplatkov za upomienky a poistenie tieto žalobca súdu nepreukázal, že boli so spotrebiteľom individuálne dohodnuté (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka), navyše tieto poplatky ani nie sú uvedené v zmluve, a tiež súd už vyššie konštatoval, že poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, nakoľko je v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa.

Po zhodnotení vo veci všetkých vykonaných dôkazov a na základe zistených skutočností, súd o uplatnenom nároku žalobcu rozhodol tak, ako je to podrobne špecifikované a uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 256 ods. 1 CSP a § 255 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí. O nároku na náhradu trov konania rozhodne súd aj bez návrhu v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Žalovaný ako úspešnejšia strana v spore, by mal nárok na náhradu trov konania vo výške 6,72%, a to podľa pomeru úspechu v spore (46,64% : 53,35%; z hodnoty sporu 14523,18 eur - uplatnená istina s vyčísleným príslušenstvom k úspechu v spore 6773,94 /4773,94 nesplatená istina + 2000 zaplatených žalovaným po podaní žaloby/). Nakoľko však v konaní úspešnejšiemu žalovanému žiadne trovy nevznikli, ani si žiadne neuplatnil, súd mu ani náhradu trov konania nepriznal. Súd má pritom za to, že v súlade s čl. 17 základných princípov CSP, t.j. v súlade s princípom rýchlosti a hospodárnosti konania, bolo v tomto prípade potrebné rozhodnúť o náhrade trov žalovaného uvedeným spôsobom, t.j. o nároku na náhradu trov konania, ako aj o výške trov konania jedným rozhodnutím. V prejednávanej veci by bolo nevhodné rozhodnúť najprv spôsobom, že sa žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania a následne uznesením rozhodnúť, že žalovaný má právo na náhradu trov konania vo výške 0 eur. Takýto postup by bol v rozpore z vyššie citovaným článkom základných princípov a nebolo ani v úmysle zákonodarcu takéto predlžovanie rozhodovania o trovách konania v obdobných prípadoch.

3. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca prostredníctvom splnomocnenkyne a to v časti v ktorej vo zvyšku súd zamietol žalobu a žalobcovi nepriznal náhradu trov konania a to z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. a), b), d), e), f), g), h) Civilného sporového poriadku. Má za to, že súd nesprávne právne posúdil vec a to najmä vzhľadom na skutočnosť, že úvaha súdu sa nezakladá v reálnych podkladoch. Tvrdenie súdu, že do celkových nákladov je potrebné zaradiť aj poistenie, pretože to vyplýva z obsahu zmluvy je výlučný dohad súdu. Žalobca disponuje množstvom totožných zmlúv pri ktorých nebolo dojednané poistenie, v prípade ak si to klient neprial. V takom prípade by neboli zaškrtnuté vypĺňanie políčka uvedené pri možnosti zvolenia poistenia úveru a v kolónke poistenie by bolo uvedené bez poistenia. Poistenie úveru nepodmieňovalo poskytnutie úveru a ani ho nijako neznevýhodňovalo alebo nezvýhodňovalo a žalovaný mal možnosť odmietnuť uzavretie poistenia. V danom prípade išlo o dobrovoľné poistenie vo forme doplnkovej služby, pričom do celkových nákladov úveru s poukazom na § 2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch sa nezapočítavajú poplatky za nepovinné poistenie úveru tzn. že ak na získanie úveru nebolo poistenie povinné poplatok za poistenie nemá byť započítaný do celkových nákladov spojených s úverom. Do celkových nákladov sa poplatok za poistenie započíta len ak je poistenie povinné na získanie úveru. Ďalej odvolateľ poukázal na bod 45. napadnutého rozhodnutia. Žalobca má za to, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, arbitrárne, pretože nie je zrejme z akého právneho predpisu súd vychádzal, keď uzavrel, že po vyhlásení predčasnej splatnosti žalobca nemá nárok na dohodnuté zmluvné úroky. Je zrejme, že súd a akýkoľvek štátny orgán má postupovať v medziach zákona, čo v danom prípade nebolo naplnené. Úroky z úveru sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov na základe úverovej zmluvy predstavujú cenu úveru. Dlužník je povinný platiť úroky od okamihu reálneho poskytnutia peňazí do okamihu ich reálneho vrátenia a to či už v lehote alebo v omeškaní. Na povinnosť platiť úroky z úveru nemá vplyv ani zosplatnenie úveru. Táto povinnosť trvá do času reálneho vrátenia poskytnutého úveru. Dohodnuté úroky predstavujú odmenu za požičanie peňazí, naproti tomu úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinnosti a to nedodržanie dohodnutej doby splatnosti. Zatiaľ čo je povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku uvedeného priamo v zmluve, povinnosť zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky z omeškania

vyplýva zo zákona ako dôsledok omeškania dlžníka so splnením dlhu. Najvýraznejšie tieto odlišnosti demonštruje skutočnosť, že aj keď dlžník nie je v omeškaní s plnením dlhu, môže veriteľ požadovať úroky dohodnuté v zmluve, na druhej strane úroky z omeškania môže požadovať pri omeškaní dlžníka aj v prípade bezodplatnej pôžičky. Obidva úroky môže teda veriteľ žiadať popri sebe a to bez ohľadu na skutočnosť či ide alebo nejde o občianskoprávny vzťah. Zároveň žalobca uvádza, že zosplatnením úveru nedochádza k zániku zmluvného vzťahu, ale dochádza k zmene obsahu záväzku. Ustanovenie § 92 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa vzťahuje zákaz retroaktivity, teda nie je možné toto ustanovenie aplikovať na vzťahy ktoré vznikli pred 1. aprílom 2015, v opačnom prípade by došlo k porušeniu základných princípov nášho právneho poriadku. Povinnosť skúmať konkrétne okolnosti uzavretia zmluvy a ochrana spotrebiteľa má svoje medze a v žiadnom prípade nie je možné chápať ako obranu proti ľahkomyselnosti a nezodpovednosti. Žiadal preto, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alternatívne žiadal, aby odvolací súd žalobe vyhovel v celom rozsahu.

4. Žalovaný sa k doručenému odvolaniu nevyjadril.

5. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávnenou osobou - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ v odvolaní použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. a), b), d), e), f), g), h) Civilného sporového poriadku), preskúmal rozsudok v napadnutom zamietajúcom výroku II. a v napadnutom výroku III. o náhrade trov konania, v medziach daných rozsahom (§ 379 Civilného sporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 Civilného sporového poriadku), súc pritom viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 Civilného sporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu (§ 219 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 Civilného sporového poriadku) a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok je v napadnutom zamietajúcom výroku II. a v napadnutom výroku III. o náhrade trov konania vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

6. Už právoplatnou časťou preskúmaného rozsudku (§ 367 ods. 2 veta prvá CSP) súd prvej inštancie prvým výrokom konanie v časti o zaplatenie sumy 2.000 eur s príslušenstvom zastavil, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4.773,94 eur s príslušenstvom. Keďže v týchto častiach strany proti preskúmanému rozsudku odvolanie nepodali, v tejto zastavujúcej a vyhovujúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť. Predmetom odvolacieho prieskumu tak zostal napadnutý zamietajúci výrok a závislý výrok o náhrade trov konania.

7. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku v celom rozsahu, konania jemu predchádzajúceho, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil.

8. Pretože odvolací súd preberá v celom rozsahu súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým záverom pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku, a pretože odvolací súd zároveň v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchyliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi.

9. Keďže súd prvej inštancie napadnutý rozsudok vo všetkých jeho častiach riadne odôvodnil, pričom zároveň sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre rozhodnutie a

odvolací súd sa s týmto odôvodnením súdu v plnej miere stotožňuje, k veci považuje za potrebné dodať iba nasledovné:

10. Súd prvej inštancie vo vzťahu k inštitútu ročnej percentuálnej miery nákladov (tzv. RPMN) a dôsledkom jej nesprávneho uvedenia vychádzal zo skutkového stavu, ktorý má oporu vo vykonanom dokazovaní a vec správne právne posúdil. V priebehu odvolacieho konania sa skutkový stav nezmenil. Odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvej inštancie o tom, že predmetný spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov.

11. Význam RPMN súvisí s jednoduchším orientovaním sa spotrebiteľov pri výbere úverového produktu. V jednom číselnom vyjadrení má totiž spotrebiteľ vyjadrené celkové náklady spotrebiteľa na úver reflektujúce nielen úroky, ale aj poplatky, a to so zreteľom na dobu splácania a výšku splátok.

12. Posudzovaný právny vzťah strán sporu je od svojho vzniku právnym vzťahom založeným typovou spotrebiteľskou zmluvou upravenou špeciálnym právnym predpisom, a to zákonom o spotrebiteľských úveroch. Žalobca bol od uzatvorenia zmluvy v postavení dodávateľa a žalovaný v postavení spotrebiteľa. Žalovaný zmluvné podmienky nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť. Právny vzťah strán sporu preto správne prvoinštančný súd posúdil podľa noriem spotrebiteľského práva, a to podľa osobitného právneho predpisu zákona o spotrebiteľských úveroch a všeobecného právneho predpisu Občianskeho zákonníka. Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí okrem všeobecných náležitostí povinne obsahovať osobitné náležitosti podľa § 4 zákona o spotrebiteľských úveroch. Zákon absenciu niektorých náležitostí vymedzených v citovanom zákonom ustanovení nespája s následkom neplatnosti zmluvy o úvere, avšak poskytuje spotrebiteľovi ochranu.

13. Ročná percentuálna miera nákladov predstavuje celkové náklady spotrebiteľa vrátane úrokov a iných poplatkov priamo spojených s úverom. Inak povedané, ročná percentuálna miera nákladov predstavuje celkové náklady úveru pre klienta, ktoré obsahujú prvok úrokovej sadzby a prvok ostatných súvisiacich nákladov. Pod ostatnými súvisiacimi nákladmi sa rozumejú náklady na zisťovanie informácií, administratívu, prípravu dokumentov, záruky, poistenie úverov a pod.. Z uvedeného je zrejmé, že výška RPMN nikdy nemôže byť nižšia ako výška úrokovej sadzby. V ideálnom prípade by sa hodnota RPMN mala rovnať hodnote úrokovej miery. Ročná percentuálna miera nákladov je dôležitým kritériom pre spotrebiteľa pri porovnaní úverov z hľadiska ich výhodnosti. Zákon o spotrebiteľských úveroch vyžaduje ako povinnú osobitnú náležitosť písomnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Zmyslom uvedenej zákonnej úpravy je jednoznačne ochrana záujmov spotrebiteľa, ktorý na základe uvedeného údajov vie zistiť cenu úveru a porovnávať medzi viacerými úvermi. Nie je naplnený zmysel uvedeného zákona, ak je výška RPMN v zmluve síce uvedená, ale v nesprávnej výške v neprospech spotrebiteľa.

14. Nesprávne uvedený údaj o RPMN má tie isté právne dôsledky, ako keby nebol uvedený vôbec, t.j. bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru.

15. Podľa § 2 písm. i) zákona o spotrebiteľských úveroch, na účely tohto zákona sa rozumie ročnou percentuálnou mierou nákladov celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vyjadrené ako ročné percento z celkovej výšky spotrebiteľského úveru podľa § 19. Podľa § 2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch na účely tohto zákona sa rozumie celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov; do celkových nákladov patria aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to najmä poistné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal spotrebiteľský úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok. Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom žalobcu o tom, že uzavretie poistnej zmluvy nebolo podmienkou získania úveru. V zmluve sa nachádza vopred naformulované vyjadrenie spotrebiteľa o tom, že žiada o poistenie schopnosti splácať úver, pričom zmluva nedáva spotrebiteľovi možnosť poistenie odmietnuť napr. zaškrtnutím políčka, alebo možnosť zaškrtnúť, či o poistenie vyslovene žiada alebo ho odmieta, ale dáva spotrebiteľovi voľbu len vo vzťahu k druhu poistenia. Ak spotrebiteľ poistenie nechcel, zrejme nemal označiť žiadne políčko. Takýto spôsob možnosti odmietnutia poistenia je pre spotrebiteľa zavádzajúci a nejasný. Spotrebiteľ musí byť zrozumiteľne informovaný a musí mu byť daná jednoznačná možnosť slobodne sa vyjadriť, či poistenie schopnosti splácať úver žiada alebo nie. Žalobca takýmto spôsobom zneužil svoje postavenie silnejšej zmluvnej strany a spoliehal sa na to, že spotrebiteľ vyplní všetky políčka uvedené vo formulárovej zmluve, vrátane výberu druhu poistenia. Vychádzajúc z uvedeného má odvolací súd za to, že uzavretie

poistenia bolo podmienkou získania úveru, a preto ak poisťné nebolo zahrnuté do výšky RPMN, zmluva sa považuje za bezúročnú a bez poplatkov.

16. Neobstojí ani odvolacia námietka spočívajúca v tom, že na všetky úverové vzťahy vzniknuté pred 1.4.2015 je potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka. Predmetný spor vznikol zo zmluvy uzavretej medzi obchodníkom pri výkone jeho obchodnej činnosti (poskytovanie úverov) a spotrebiteľmi jeho úverovej služby. Nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že predmetná zmluva je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. Popretím úveru ako absolútneho obchodu sa nemôže rozumieť stav, ak súd aplikuje ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré má svoj obsah a ktorým zákonodarca sledoval dôležitý cieľ v spotrebiteľských zmluvách bez ohľadu na typ zmluvy, teda aj v prípade absolútnych obchodov (absolútne obchody sú vzťahy regulované Obchodným zákonníkom bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy). Zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva, že by z pôsobnosti ustanovenia § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka boli vylúčené niektoré typy spotrebiteľských zmlúv. Teda ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka reguluje aj absolútne obchody. Ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka je ustanovením *lex specialis* s dopadom na všetky spotrebiteľské zmluvy, vrátane úverov. Odvolací súd sa domnieva, že ak by z pôsobnosti ustanovenia § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka mali byť vyňaté niektoré typy spotrebiteľských zmlúv, zákonodarca by to explicitne upravil. To platí aj na zmluvné typy upravené v Obchodnom zákonníku.

17. Pokiaľ ide o otázku nároku veriteľa na úrok z poskytnutého úveru za čas po jeho zosplatnení, odvolací súd opierajúc sa o už konštantnú judikatúru vyšších súdov, od ktorej nebol dôvod sa odkloniť, sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že úroky z úveru prináležia veriteľovi len za čas do splatnosti dlhu a následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť úroky z omeškania. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie v tomto smere, na ktorého odôvodnenie v preskúmanom rozsudku odvolací súd v podrobnostiach odkazuje, sa žiada doplniť, že závery Najvyššieho súdu SR obsiahnuté v rozhodnutí R 59/1998 (sp. zn. 4Obo 143/98), boli prijaté aj v potvrdzujúcom rozhodnutí Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co 30/2012-145 z 30.5.2012, ktoré úsudky súdov napokon akceptoval i Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18.9.2012. K záveru súdov, že „pokiaľ veriteľ pristúpi k tomu, že považuje celý dlh za splatný (tzv. zosplatnenie úveru), potom nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie úrokov z úveru“, Ústavný súd SR v predmetnom rozhodnutí konštatoval, že nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu.

18. Žiada sa dodať, že pri poskytnutí úveru si zmluvné strany dojednávajú ako úroky, tak i lehotu na vrátenie poskytnutých finančných prostriedkov. Zákon teda umožňuje veriteľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstáv poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku prirodzene sledujú úroky dohodnutú dobu poskytnutia finančných prostriedkov, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má veriteľ právo splatnosť skrátiť. Niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť po splatnosti úveru (po ukončení zmluvného úverového vzťahu) úroky popri úrokoch z omeškania. Ak úver nie je po splatnosti splatený, zákon priznáva veriteľovi za zadržovanie jeho finančných prostriedkov sankcie či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta). Splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa má za následok absenciu požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Po nadobudnutí splatnosti úveru (či už celého alebo jednotlivých splátok) veriteľovi vzniká nárok na vrátenie požičanej sumy, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu splatnosti úveru (alebo jeho časti). Ak teda nastal stav, kedy dlžník už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba (pretože tieto sú už splatné) a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov dlžníkom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kedy by bol dlžník vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky

zo sumy, ktorú by mu dlžník na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby ku zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však dlžníkovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Odvolací súd sa preto stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby v časti o zaplatenie úroku.

19. K odvolaciemu dôvodu podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad. Súd prvej inštancie správne právne vec posúdil. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že tento odvolací dôvod nie je naplnený.

20. Záverom možno zhrnúť, že súd prvej inštancie náležite zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ustanovenia § 191 ods. 1 Civilného sporového poriadku, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých založil svoje rozhodnutie a zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver.

21. Vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania žalobca v odvolaní uviedol, že podáva odvolanie i proti tomuto výroku, avšak neuviedol žiadne odvolacie dôvody. Nakoľko žalobca žiadnym relevantným spôsobom správnosť výroku o náhrade trov konania v rozsudku súdu prvej inštancie vychádzajúceho z tzv. zásady úspechu nespochybnil, nie je jeho odvolacia námietka opodstatnená.

22. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku ako vecne správny potvrdil.

23. V odvolacom konaní fakticky plne úspešnému žalovanému vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku v spojení s ust. § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku), o ktorom v zmysle § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku v spojení s § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku musí aj bez návrhu rozhodnúť odvolací súd, keďže týmto rozhodnutím sa predmetné konanie končí. O výške náhrady trov konania v takom prípade v zmysle § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

24. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade bol žalovaný v odvolacom konaní pasívny, nevykonával žiaden procesný úkon, náhradu trov konania si neuplatnil, ani nevyčíslil a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli.

25. Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu, ak strana, ktorá na základe procesných ustanovení má nárok na náhradu trov konania, o náhradu trov zjavne neprejavila záujem, navyše podľa obsahu spisu jej v odvolacom konaní ani žiadne nevznikli. Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo iného zákona (analogia legis alebo iuris).

26. Odvolací súd preto s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 Civilného sporového poriadku aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov konania žalovaného rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku zakotvujúcim procesnú ekonomiu rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 Civilného sporového poriadku v spojení s § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

27. Danou problematikou sa zaoberalo aj občianskoprávne kolégium NS SR pričom v uznesení č. 15 z 9.10.2018 prijalo právnu vetu podľa ktorej, ak podľa obsahu spisu strane v konaní žiadne trovy nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonómiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej náhrada trov konania nepriznáva.

28. Senát krajského súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).